

2024-25 मूल्यांकन वर्षासाठी विवरणपत्र फाइल करण्यासंबंधी सामान्य समस्या आणि वारंवार विचारले जाणारे प्रश्न

प्र.1: विवरणपत्र फाइल करताना करदात्याला मूल्यांकन वर्ष 2024-25 साठी ड्रॉप डाउनमधून ITR 1/4 निवडता येत नाही कारण पर्याय धूसर आहे?

उत्तर: करदात्याच्या उत्पन्नावर विशेष दर असेल आणि अशा उत्पन्नासाठी TDS कपात केली असेल (उदा: 115BB), तर अशा करदात्यासाठी ITR 1 आणि ITR 4 लागू होणार नाहीत. त्यामुळे, संबंधित ड्रॉपडाउन धूसर केले आहेत. या प्रकरणात, करदात्याने ITR फॉर्म 2 किंवा 3 लागू करणे आवश्यक आहे.

प्र.2: मूल्यांकन वर्ष 2024-25 साठी ITR फाइल करताना कपातीचा दावा करण्यासाठी अनुसूची VIA सक्षम नाही?

उत्तर: मूल्यांकन वर्ष 2024-25 पासून, नवीन कर व्यवस्था ही डीफॉल्ट कर व्यवस्था बनली आहे आणि आयकर कायदा, 1961 च्या कलम 115BAC च्या तरतुदीनुसार कलम 80CCD(2)/80CCH/80JJAA अंतर्गत कपात वगळता VIA कपातीचा दावा केला जाऊ शकत नाही. करदात्याला कोणत्याही कपातीचा दावा करायचा असल्यास (लागू असेल), संबंधित ITR मधील अनुसूची 'वैयक्तिक माहिती' किंवा 'भाग-A सामान्य' याच्या अंतर्गत करदात्याने ITR 1 / ITR 2 मधील "होय" पर्याय निवडून (किंवा) ITR 3 / ITR 4 / ITR 5 मधील "निवड रद्द करण्याचा पर्याय" यासाठी प्रदान केलेल्या फील्डमध्ये "होय, देय तारखेच्या आत" पर्याय निवडून जुन्या कर व्यवस्थेची निवडणे आवश्यक आहे.

प्र.3: ITR फाइल करताना, करदात्याला बँक खाते प्रमाणीकरण त्रुटी येत आहे. तर, समस्येचे निराकरण कसे करावे?

उत्तर: ITR फाइल करण्यापूर्वी आयकर पोर्टलमधील 'माझी प्रोफाइल' विभागात 'माझे बँक खाते' टॅबच्या अंतर्गत 'वैध बँक खाते तपशील' जोडला आहे की नाही हे करदात्याला तपासावे लागेल. नवीन विवरणपत्र फाइल करण्यापूर्वी करदात्याने प्रोफाइल योग्यरित्या अपडेट केली पाहिजे. बँक खात्याचे प्रमाणीकरण करताना कोणत्याही समस्या आल्यास, करदाता ऑफलाइन उपयुक्तता वापरून ITR फाइल करू शकतो. तथापि, परतावा जारी करण्यासाठी पूर्व-प्रमाणित बँक खाते आवश्यक आहे.

प्र.4: करदात्याने लॉटरी किंवा घोड्यांच्या शर्यतींमधून विजयाची रक्कम विशेष उत्पन्न मिळवले असल्यास, करदाता ITR 1 आणि ITR 4 फाइल करण्यासाठी पात्र आहे का?

उत्तर: ज्या प्रकरणांमध्ये लॉटरी किंवा घोड्यांच्या शर्यतींमधून रक्कम जिंकणे इत्यादींसारख्या विशेष उत्पन्नावर TDS कपात केली असल्यास, ITR-1 आणि 4 फाइल करण्याची परवानगी नाही. म्हणून, ITR फाइल करण्यापूर्वी करदात्यांना फॉर्म 26AS आणि AIS तपासण्याची शिफारस केली जाते.

प्र.5: फॉर्म 10IEA मूल्यांकन वर्ष 2024-25 साठी फाइल केला असल्यास, करदात्याला जुन्या कर व्यवस्थेची निवड करणे अनिवार्य आहे का?

उत्तर: होय, मूल्यांकन वर्ष 2024-25 साठी फॉर्म 10IEA फाइल केल्यावर त्याच मूल्यांकन वर्षात परत केला जाऊ शकत नाही आणि करदात्याने मूल्यांकन वर्ष 2024-25 साठी जुन्या कर व्यवस्थेची अनिवार्यपणे निवड करणे आवश्यक आहे. करदाते पुढील निर्धारण वर्षामध्ये उत्पन्नाच्या तपशीलावर आणि अशा निर्धारण वर्षासाठी ITR लागू होण्याच्या आधारावर पर्याय बदलू शकतात.

प्र.6: मूल्यांकन वर्ष 2024-25 करिता जुन्या कर व्यवस्थेची निवड करण्यासाठी फॉर्म 10IEA फाइल करणे कोणत्या परिस्थितीमध्ये अनिवार्य आहे?

उत्तर: ज्या प्रकरणांमध्ये करदात्याला **व्यापार आणि व्यवसायाच्या उत्पन्नासह** मूल्यांकन वर्ष 2024-25 च्या साठी **जुनी कर व्यवस्था** याच्या अंतर्गत ITR म्हणजे ITR-3 किंवा ITR-4 फाइल करायचा असेल, तेव्हा फॉर्म 10IEA भरणे अनिवार्य आहे.

प्र.7: करदात्याला स्वतःच्या ताब्यात असलेल्या मालमत्तेच्या कर्जाच्या भांडवलावरील व्याजाचा दावा करता येत नाही कारण ती धूसर झाली आहे?

उत्तर: मूल्यांकन वर्ष 2024-25 पासून, 'नवीन कर व्यवस्था' ही 'डीफॉल्ट कर व्यवस्था' बनली आहे आणि अधिनियम, 1961 च्या कलम 115BAC च्या तरतुदीनुसार "स्वयं-व्याप्त मालमत्तेसाठी कर्ज घेतलेल्या भांडवलावर व्याज" असा दावा करण्याची परवानगी नाही. करदात्याला दावा करायचा असल्यास, करदात्याने ITR 1 / ITR 2 मध्ये "होय" किंवा ITR फॉर्ममध्ये "निवड करा पर्याय" साठी प्रदान केलेल्या फील्डमध्ये ITR 3 / ITR 4 / ITR 5 मध्ये "होय, देय तारखेच्या आत" पर्याय निवडून 'जुनी कर व्यवस्था' निवडणे आवश्यक आहे.

प्र.8: मूल्यांकन वर्ष 2024-25 साठी ITR फाइल करताना, "करदाते 80CCD (2) व्यतिरिक्त इतर सर्व कपातीवर दावा करू शकत नाहीत?"

उत्तर: मूल्यांकन वर्ष 2024-25 पासून, नवीन कर व्यवस्था ही डीफॉल्ट कर व्यवस्था बनली आहे जिथे आयकर कायद्याच्या कलम 115BAC च्या तरतुदीनुसार कलम 80CCD (2) वगळता प्रकरण VIA कपातीचा दावा करण्याची परवानगी नाही. करदात्याला इतर कोणत्याही VIA कपातीचा दावा करायचा असल्यास, करदात्याने ITR 1 / ITR 2 मध्ये "होय" किंवा ITR फॉर्ममध्ये "निवड रद्द पर्याय" साठी प्रदान केलेल्या फील्डमध्ये ITR 3 / ITR 4 मधील "होय, देय तारखेच्या आत" पर्याय निवडून 'जुनी कर व्यवस्था' निवडणे आवश्यक आहे.

प्र.9: ITR मधील करदात्याचे नाव PAN डेटा बेसच्या नावाशी जुळत नाही म्हणून करदात्याला त्रुटी येत आहे?

उत्तर: पोर्टलवर लॉग इन केल्यावर नाव, मधले नाव आणि आडनाव ITR मधील माझी प्रोफाइल विभागात नोंदणीकृत नावाप्रमाणेच असावे. करदात्याने प्रोफाइल अपडेट करावे आणि नंतर ऑफलाइन मोडमध्ये विवरणपत्र फाइल करण्यासाठी नवीनतम आधीपासून भरलेले Json डाउनलोड करावे किंवा या समस्यांचे निराकरण करण्यासाठी ऑनलाइन मोडमध्ये नवीन फाइलिंग सुरू करावे.

प्र.10: मूल्यांकन वर्ष 24-25 साठी, करदात्याने चुकून फॉर्म 10IEA फाइल केला आणि आता तो रद्द करायचा/मागे घ्यायचा आहे. करदाते मागे घेऊ किंवा रद्द करू शकतात का?

उत्तर: एकदा फॉर्म 10IEA मूल्यांकन वर्ष 2024-25 साठी फाइल केल्यानंतर, त्याच मूल्यांकन वर्षात तो रद्द / मागे घेता येणार नाही, करदात्याने मूल्यांकन वर्ष 2024-25 साठी अनिवार्यपणे जुन्या कर प्रणालीची निवड करणे आवश्यक आहे. परंतु 'मागे' घेण्याचा पर्याय पुढील वर्षात उपलब्ध असेल आणि तो व्यापार आणि व्यवसायाच्या बाबतीत म्हणजे (ITR-3 किंवा ITR-4 च्या बाबतीत) आयुष्यात एकदाच बदलला जाऊ शकतो.

प्र.11: मूल्यांकन वर्ष 2024-25 साठी विवरणपत्र फाइल करदात्याला 10(13A) घरभाडे भत्त्याचा दावा करता येत नाही?

उत्तर: मूल्यांकन वर्ष 2024-25 पासून, नवीन कर व्यवस्था ही डीफॉल्ट कर व्यवस्था बनली आहे जिथे आयकर कायद्याच्या कलम

115BAC च्या तरतुदीनुसार कलम 10(13A) अंतर्गत HRA चा दावा करण्याची परवानगी नाही. करदात्याला HRA चा दावा करायचा असल्यास, करदात्याने ITR 1 / ITR 2 मध्ये "होय" किंवा ITR फॉर्ममध्ये "निवड रद्द पर्याय" साठी प्रदान केलेल्या फील्डमध्ये ITR 3 / ITR 4 मधील "होय, देय तारखेच्या आत" पर्याय निवडून 'जुनी कर व्यवस्था' निवडणे आवश्यक आहे.

प्र.12. कलम 80DD आणि 80U अंतर्गत कपातीचा दावा करण्यासाठी कोणताही फॉर्म फाइल करणे आवश्यक आहे का?

उत्तर: करदात्याने उत्पन्नाच्या विवरणपत्रामध्ये कलम 80DD आणि 80U अंतर्गत कोणत्याही कपातीचा दावा केला असल्यास, करदात्याने कलम 80DD/80U अंतर्गत दावा केलेल्या कपातीच्या समर्थनार्थ अशा अपंगत्वासाठी संबंधित वैद्यकीय प्राधिकरणाकडून प्रमाणपत्र घेणे आणि नियम 11A नुसार फॉर्म 10IA फाइल करण्याची शिफारस केली जाते आणि फॉर्म 10-IA (पोचपावती क्रमांक आणि तारीख) याचे तपशील विवरणपत्राच्या अनुसूची 80DD/80U मध्ये सादर केले जाऊ शकतात.

प्र.13. करदात्याने विवरणपत्राची अनिवार्यपणे पडताळणी करणे आवश्यक आहे का?

उत्तर: होय, ITR सबमिट केल्यानंतर ITR ची पडताळणी अनिवार्य आहे. करदात्याने EVC मोड किंवा DSC द्वारे रिटर्न यशस्वीरित्या सबमिट केल्यानंतर 30 दिवसांच्या लागू मुदतीमध्ये विवरणपत्राची पडताळणी केली जावी याची खात्री करावी. करदाता पोर्टलवर लॉग इन केल्यानंतर फाइल केलेले विवरणपत्र पहा अंतर्गत उपलब्ध असलेली ITR-V पोचपावती प्रत डाउनलोड करू शकतो आणि पुढील समस्या टाळण्यासाठी ITR च्या पडताळणीकरिता विवरणपत्र भरल्यानंतर 30 दिवसांच्या आत स्पीड पोस्टद्वारे CPC कडे पाठवू शकतो. कृपया लक्षात घ्या की, पोस्टल संबंधित कोणतीही समस्या टाळण्यासाठी केवळ ऑनलाइन मोडद्वारे पडताळणी पूर्ण करण्याची शिफारस केली जाते.

प्र.14: ITR 2 / ITR 3 मध्ये विवरणपत्र फाइल करताना करदात्याला "मागील वर्षात आपण कंपनीत संचालक होता का" यासाठी होय/नाही निवडू शकत नाही?

उत्तर: हा प्रश्न फक्त "वैयक्तिक" यासाठी लागू आहे. कृपया निर्धारितीची स्थिती तपासा. स्थिती 'वैयक्तिक' म्हणून निवडले असल्यास, "मागील वर्षात आपण कंपनीचे 'संचालक' आहात का" हा पर्याय सक्षम होईल आणि नंतर तपशील प्रविष्ट करा आणि विवरणपत्र फाईल करण्यासाठी पुढे जा.

प्र.15: ITR 4 मध्ये अनुसूची BP मध्ये "एकूण प्राप्त्या/उलाढाल प्रदान केली गेली आहे परंतु विविध कर्जदार/इन्व्हेंटरीज, विविध कर्ज घेणारे, स्वतःकडे असलेली रक्कम याचे तपशील फाईल केलेली नाही" असे आर्थिक तपशील म्हणून करदात्याला त्रुटी येत आहे?

उत्तर: ITR 4 मधील अनुसूची BP मध्ये "आर्थिक तपशील" अंतर्गत 'विविध कर्जदार, इन्व्हेंटरी, विविध कर्ज घेणारे, स्वतःकडे असलेली रक्कम' यासारखी फील्ड भरणे अनिवार्य आहे. फाईल केलेले नसल्यास, त्रुटी दिसून येईल.

प्र.16: करदात्याने फॉर्म 10-IEA फाईल केला आणि योग्य फॉर्म 10-IEA तपशीलांसह ITR सबमिट केला, परंतु तरीही कृपया वैध फॉर्म 10IEA तपशील प्रविष्ट करण्यात त्रुटी दिसत आहे?

उत्तर: करदात्याने फॉर्म 10IEA सबमिट केल्यानंतर "फाईल केलेले फॉर्म पहा" अंतर्गत फॉर्म 10IEA तपशील तपासण्यासाठी आणि पडताळणी करण्यासाठी आणि नंतर योग्य फॉर्म फाईल केल्याचे तपशील प्रविष्ट केल्यानंतर ITR फाईल करण्याचा पुन्हा प्रयत्न करा. तसेच, करदात्याने पोर्टलवर फॉर्म 10-IEA अनेक वेळा सबमिट न करण्याची खात्री करावी.

प्र.17: करदात्याने ITR सबमिशन करताना आढळलेल्या प्रमाणीकरण त्रुटी सुधारल्या आहेत. पण दुरुस्त करूनही जेव्हा त्याने "पुढे जा" वर क्लिक केले तेव्हा अजूनही चुका दिसत आहेत?

उत्तर: त्रुटी सुधारल्यानंतर अशा समस्या टाळण्यासाठी नवीन सत्रामध्ये ITR पुन्हा सबमिट करण्याचा प्रयत्न करण्याची शिफारस केली जाते.

प्र.18: करदात्याने विवरणपत्रामध्ये अनुसूची VIA मधील कलम 80CCD (2) अंतर्गत कपातीची रक्कम प्रविष्ट केली आहे, परंतु कपातीची पात्र रक्कम 0 म्हणून गणली जात आहे.

उत्तर: करदात्याने आयकर कायदा, 1961 च्या कलम 80CCD (2) अंतर्गत दावा केलेल्या कपातीच्या पात्र रकमेची गणना करण्यासाठी अनुसूची पगार अंतर्गत 'मूळ पगार' ड्रॉप डाउन निवडल्यानंतर पगाराचे उत्पन्न प्रदान केले आहे का हे तपासणे आवश्यक आहे.

प्र.19: केवळ 44AB लेखापरीक्षण विवरणपत्र प्रकरणांसाठी DSC पर्यायाद्वारे विवरणपत्राची पडताळणी करणे अनिवार्य आहे का?

उत्तर: 1 एप्रिल 2024 पासून आयकर नियम, 1962 च्या नियम 12 मध्ये एक सुधारणा करण्यात आली आहे, जेथे वैयक्तिक किंवा HUF द्वारे विवरणपत्र दाखल केले जात असेल तर करदाते 44AB लेखापरीक्षण लागू असलेल्या प्रकरणांसाठी देखील EVC मोड किंवा DSC मोडद्वारे विवरणपत्राची पडताळणी करू शकतात.

प्र.20: आयकर कायदा, 1961 च्या कलम 115BAD, 115BAE आणि 115BAC नुसार नवीन कर व्यवस्था तरतुदीमध्ये काय फरक आहे, जे मूल्यांकन वर्ष 2024-25 साठी ITR-5 विवरणपत्र फाइल करण्यासाठी लागू आहे?

उत्तर: कलम 115BAE हा भारतातील रहिवासी असलेल्या नवीन सहकारी संस्थेसाठी मूल्यमापन वर्ष 2024-25 पासून सादर केलेला नवीन कलम आहे, जो 1 एप्रिल 2023 रोजी किंवा त्यानंतर स्थापन झालेल्या व्यवसायामध्ये काम करत आहे. अशा करदात्यांनी उत्पादन व्यवसायाच्या उत्पन्नावर @15% आणि उर्वरित उत्पन्नावर @22% कर भरावा लागेल. या पर्यायाचा लाभ घेण्यासाठी फॉर्म 10IFA सबमिट करणे आवश्यक आहे.

कलम 115BAD हा 1 एप्रिल 2021 रोजी किंवा त्यानंतर नोंदणीकृत असलेल्या इतर सर्व रहिवासी सहकारी संस्थांसाठी लागू आहे आणि त्यांच्या एकूण उत्पन्नावर @22% वर लागू कर दर निवडण्यास आणि भरण्यासाठी पात्र आहेत. या पर्यायाचा लाभ घेण्यासाठी फॉर्म 10IF सबमिट करणे आवश्यक आहे.

कृपया लक्षात घ्या की. एकदा ही नवीन कर व्यवस्था कलम 115BAD किंवा 115BAE अंतर्गत वापरण्यात आल्यानंतर, सर्व निर्धारण वर्षासाठी हीच तरतूद लागू होईल आणि ती नंतर कोणत्याही निर्धारण वर्षासाठी मागे घेता येणार नाही.

कलम 115BAC सर्व AOP (सहकारी संस्थांव्यतिरिक्त) किंवा BOI किंवा AJP यांना लागू आहे, जे मूल्यांकन वर्ष 2024-25 पासून ITR-5 मध्ये उत्पन्नाचे विवरणपत्र फाइल करत असून करदाता नवीन कर व्यवस्थेसाठी लागू सुधारित कर स्लॅबनुसार कराची गणना करू शकतो आणि त्यानुसार कर भरू शकतो. व्यवसायाच्या उत्पन्नाच्या बाबतीत याचा लाभ घेण्यासाठी फॉर्म 10IEA देय तारखेच्या आत सबमिट करणे आवश्यक आहे.

प्र.21: कलम 115BAD किंवा 115BAE च्या तरतुदीनुसार नवीन कर व्यवस्थेचा दावा करण्यासाठी कोणताही फॉर्म फाइल करण्याची आवश्यकता आहे का?

उत्तर: करदात्यांनी कलम 115BAD नुसार नवीन कर व्यवस्थेचा दावा करण्यासाठी फॉर्म 10IF आणि कलम 115BAE नुसार नवीन कर व्यवस्थेचा दावा करण्यासाठी फॉर्म 10IFA फाइल करणे आवश्यक आहे.

प्र.22: कलम 115BAD किंवा कलम 115BAE साठी ITR-5 विवरणपत्रामध्ये नवीन कर व्यवस्थेचा दावा करण्यासाठी करदात्याने दरवर्षी फॉर्म 10IF किंवा 10IFA फाइल करणे आवश्यक आहे का?

उत्तर: नाही. करदात्याने दरवर्षी फॉर्म 10IF किंवा 10IFA फाइल करणे अपेक्षित नाही. ज्या वर्षी करदात्याला प्रथमच नवीन कर व्यवस्था निवडायची आहे त्या वर्षी कलम 139(1) नुसार करदात्याने फॉर्म 10IF किंवा 10IFA फक्त एकदाच देय तारखेमध्ये फाइल करणे आवश्यक आहे.